

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene inšertov po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun. Ljubljana 15.179
Telefon št. 2545

Smrt vsem, ki se upirajo!

Sporazum med Hitlerjem in Hindenburgom? — Tri barve korakajo skupno Oster govor ministra Seldteja

Magdeburg, 25. junija. tg. V Magdeburgu je voditelj Stahlhelma in delovni minister Seldte izjavil na velikem shodu frontnih vojakov: Mi stahlhelmovci se čutimo kot podvoditelje pokreta, ki je po genialnih mislih Adolfa Hitlerja dobil zmag. Tri barve bodo poslej marširale v Nemčiji druga poleg druge: Rjava SA, črna SS in siva stahlhelmovska. Ravno tako korakajo v Nemčiji trije simboli drug poleg drugega: železni križ, pod katerim je sivi feldmaršal Hindenburg zmagal na vzhodu in je sedaj veliki voditelj vsega nemškega naroda, Hitlerjeva zastava s kljukastim križem in kot tretji simbol jeklena čelada. Tu na ustanovitvenem mestu Stahlhelma prisegam za vse jeklene čelade zvestobe obema voditeljema Hindenburgu in Hitlerju in prisegam, da bom pobil vsakega,

kjer ga najdem, kdor bi se upiral proti temu. Če bi iz teme dvignila glavo druga revolucija proti nosilcem revolucije iz marca 1933, izjavljam, da si mi stari frontni bojevniki prepovedujemo, da bi se kdo dotaknil naše revolucije. Prepovedujemo si drugo revolucijo novembrovcev ali onih, ki so se prevrnili meseca marca.

Na kosilu, ki je sledilo nastopu jeklenih čelad, je izjavil minister Seldte: Gledam zelo pozitivno v bodočnost, vse ono, ali bomo morali še premagati trenje ali ne. Prihodnjo soboto in nedeljo se bodo voditelji Stahlhelma kot gostje državnega kanclerja sestali z vodstvom narodno-socialistične stranke, da se porazgovori o podrobnostih skupnega postopanja. Zveza s Hitlerjem je

bila sklenjena brez pridržka. Ali bomo skupno zmagali ali pa sploh ne.

NEZNANA LETALA NAD BERLINOM

Pariz, 25. jun. tg. Pariški listi zelo obširno pišejo o nenadnem prihodu neznanih letal nad Berlin. Listi se predvsem zanimajo za to, kakšne posledice bo izvajala Nemčija iz tega dogodka. »Intransigence« izraža mnenje, da je treba pričakovati nemškega sunka pri odgovorih razorožitvene konference, rekoč: Nemčija ne bo opustila te prilike, da ne bi takoj zahtevala, da se izvede načelo enake oborožitve. Prihod letal nad Berlin jim priha ravnno prav, da jim služi kot pretveza za to novo ofenzivo.

Dollfuss gre odločno svojo pot

Arelacije narodno-socialističnih poslancev — Starhemberg napada Hitlerja

Dunaj, 25. jun. tg. V Waidhofnu a. d. Ybbs je imel voditelj Heimvehra knez Starhemberg nagovor, v katerem je najostreje napadal Nemčijo in nemškega državnega kanclerja osebno, kateremu nalaga osebno odgovornost za vse strašne dogodke, ki so se zgodili v zadnjem času v Avstriji. Starhemberg je naglašal, da nemška državna vlada trpi, da nemške oblasti zavirajo vsa avstrijska prizadevanja pri iskanju zločincev. Avstrija ni ponosna na to, da je bil Hitler rojen na avstrijskih tleh. Dobe sedno je rekel: »Obtožujem nemško državno vlado, da je s skrivaj zločinov, ki so se storili v Avstriji. Obtožujem Hitlerja pred vsem svetom, da mora nositi odgovornost za to, da se je v Avstriji prelivala nemška kri. Obtožujem ga, da je skrivaj zavratnih umorov in terorskih činov v Avstriji in da pod nacionalno masko vodi nemški narod v roke boljševizma.

Narodno-socialistični sistem v Nemčiji ni fašizem, ni narodna obnova, temveč boljševizem pod nacionalno pretvezo. Obtožujem Hitlerja, da je povzročil v Nemčiji nov kulturni boj, kar ima lahko za posledico oslabitev in celo uničenje nemštva. Obtožujem ga, da je svoj program izdal, da goljufa in zapeljuje množice, kar on dela ni nemško. Država, ki jo ustvarja, ni nemška in je država, ki bi bila primerna za orientalske narode, nikdar pa ne za nemški narod.

Obsedno stanje v Sofiji

Sofija, 25. jun. ž. Ko so včeraj v Narodnem sobranju razpravljali o zakonu za preprečenje ubojev makedonstvom, se je pripetil v sofijških ulicah zopet umor. Našli so truplo zadavljenega 35-letnega moškega z zvezanimi rokami in nogami in z glavo, zavito v krpe. Identitete še niso mogli ugotoviti. V žepu umorjenega so našli list, na katerem je bilo napisano s pisalnim strojem: To je usoda spijonov. VMRO.

Sofija, 25. jun. ž. Danes zjutraj ob treh je vojaštvo in policija zasedla vse ulice v Sofiji in ni smel nihče iz hiše, dokler niso preiskali vseh stanovanj. Ilekali so orožje in aretirali pri tem mnogo sumljivih oseb.

Sofija, 25. jun. AA. Snoči in danes je bila Sofija v nenavadnem stanju. Po ulicah so križarile čete policistov, stražnikov in vojakov, ki niso nikogar pustili iz hiše, in vršili hišne preiskave po vsej Sofiji, iskaje skrivne orožja in sumljive osebe. Vsako gibanje po ulicah je bilo prepovedano. Vlada je izdala proglas na prebivalstvo, v katerem mu javlja te odredbe in ga poziva, naj ohrani popoln mir ter naj pomaga organom, ki vrše preiskavo. Proti tistim, ki bi nasproti ravnali, grozi proglas, bo vlada najstrožje nastopila.

Ze snoči in vso noč so vojski v bojni opremi, orožniki in stražniki patrolirali po ulicah in hodili

po hišah ter vršili preiskavo. Kdor ni imel legitimacije, so ga odvedli na policijsko stražnico, kjer so ga podvržili podrobni preiskavi. Celokupna oblast v mestu je v rokah vojaštva. Aretiranih je bilo zelo mnogo osumljencev, ki se niso mogli legitimirati ali so pri njih našli orožje.

Ker je bilo vsako gibanje po ulicah prepovedano in ljudje niso smeli niti iz hiše v hišo, tudi gostje niso mogli v restavracije, in tako je mnogo tujcev ostalo brez kosila. Vse ulice so popolnoma mirne in tihe. Mesto daje podoben vtis, kakor dne 9. junija.

Mislilo se je, da bo preiskava po hišah končana že dopoldne, pa se je nadaljevala še popoldne in bo najbrž trajala pozno v noč.

Kako stroge so odredbe, ki jih je izdala vlada, dokazuje tudi to, da prepoved gibanja po ulicah velja celo za osebe poslaništev in tujih misij. Izvzeti so le šefi inozemskih misij.

Budimpešta, 25. junija. AA. Potniki, ki so prišli iz Sofije, pripovedujejo, da je bilo mesto snoči in ponoči v obsednem stanju. Prebivalci niso smeli iz mesta, ker so križarili po ulicah patrolje ter je oblast ustavila vse železniški promet razen mednarodnih vlakov. Policija je izvršila mnoge hišne preiskave in aretacije, da razčisti gnezda Makedoncev, katerih atentati deželo silno vznemirjajo.

Kdor se dotakne, umrje ...

Sušak, junija.

V Klancu v Istri so 1. maja zjutraj našli na drugo blizu železniške proge slovensko zastavo. Zraven je bila slika, kako Mussolini je masleni kruh, a kmet si grize prste. Bili sta tudi dve bombi, poleg pa listek z napisom »Chi tocca muore« (kdor se dotakne, umrje). Priti je moralo iz Trsta artilerijsko moštvo, ki je z veliko previdnostjo bezalo okoli bomb, slednji pa dognalo, da sta bili prazni. Aretiranih je bilo kakih 40 mož in fantov, ki so jih od-

peljali v Koper. Čez par dni so jih izpustili. Na predvečer državnega praznika 24. maja so skrbno stražili vsenaokrog, vendar je bila zjutraj zopet izvešena slovenska zastava in napis »Abbasso Mussolini, viva Bidovec«. Tudi dve navidezni bombi sta se našli, napolnjeni z neko jedko snovjo. Oblastva to pot niso nasedla praznemu alarmu, čeprav je prišel poseben komisar iz Trsta preiskovat. Sodi se, da so celo reč uprizorili izzivači.

skih trgov postavili posebni poročevalci, ki bodo vsakodnevno telefonsko obveščali Zavod za napredek zunanje trgovine o cenah, ki vladajo na teh trgih.

Nato se je razvila obširna razprava o vprašanju sortiranja sadja in kontrole izvoza. Večina govornikov se je zlasti nepovoljno izražala o dosedanjih kontroli ter zahtevala, da se kontrola nad izvozom sadja organizira na drugi bazi, da bodo imeli od nje korist kmetje, izvozniki, država itd.

Popoldne je konferenca nadaljevala svoje delo. Iz Slovenije prisostvujejo konferenci Alfonz Besednjak, ravnatelj Gospodarske zveze iz Ljubljane, Srečko Kranjec, predsednik izvoznikov iz Slovenije, dalje gg. Pahor in Sonenschein.

Nova uprava Jugosl. novinarskega združenja

Belgrad, 25. junija. AA. Komunikacije z glavne seje centralnega odbora Jugoslovanskega novinarskega združenja:

Ker so v zadnjih mesecih vse sekcije imele svoje glavne skupščine in določile svoje delegate za centralno upravo, se je včeraj sestala centralna uprava pod predsedništvom g. Frana Smodeja. Seji so prisostvovali delegati vseh sekcij. Centralna uprava se je najprej konstituirala in izvolila za podpredsednika g. Dobrosava Kuzmicha, za tajnika g. Vladislava Milenkoviča, za blagajnika pa g. Nikolo Dragičevića.

Predsednik g. Smodej je pozdravil novo centralno upravo in izrazil zadovoljstvo, da bo novinarsko združenje kot celota spet moglo začeti aktivno delovanje. Glede na svoje dolgoletno delo v združenju je nato g. Smodej prosil centralno upravo, da ga zdaj, ko se je po pravih redno konstituirala, razreši predsedniške dolžnosti. Centralna uprava je sprejela željo g. Smodeja in mu izrekla zahvalo za njegovo dosedanje delo za novinarsko poklicno organizacijo.

Na nadaljnji seji je centralna uprava razpravljala o vseh vprašanih novinarske organizacije in novinarskega poklica, ki pridejo na dnevni red glavnih skupščin. Med drugim je razpravljala tudi o vprašanju gnotnega zavarovanja novinarjev, o vprašanju novega pravilnika in o splošnih razmerah v našem tisku. Vse sklepe je centralna uprava sprejela soglasno.

Belgrad, 25. jun. I. Bivši profesor belgrajške univerze dr. Dragoljub Jovanović se je iz Belgrada preselil v Tutin v Sandžaku, kjer se bo zadržal dalje časa.

Bomba pred cerkvijo Sv. Petra

Vatikan, 25. junija. AA. Pod portalom bazilike sv. Petra je eksplodirala bomba. Dve osebi sta ranjeni, eden od njih nevarno.

Veličastna verska manifestacija v Kamniku

Kamnik, 25. junija. Na dekanjski konferenci duhovnikov kamniške dekanije je bilo pretekli mesec sklenjeno, da se vršijo v poljeju na več krajih evharistični shodi v proslavo 1900 letnice postavitve najsvetejšega Zakramenta. Prvi shod je bil danes v Kamniku, in sicer za devet župnijskih kamniških okolice, drugi pa bo prihodnjo nedeljo v Domžalah za župnije v domaški okolici. Za današnji evharistični shod so se že daj časa vneto pripravljali verniki v vseh župnijah, zlasti pa so se potrudili kamničani, da bi dobili ta lep praznik tudi na zunaj čim slovesnejši značaj. Danes se je zbudil Kamnik vseh v mlajih in v vseh, s hiš so vsele zastave, okna pa so bila vsa okrašena s cvetjem in zelenjem. Na Glavnem trgu je bil pod balkonom Kamniškega doma pripravljen oltar za sv. mašo.

Ze kmalu po osmih so se kamniške ulice pričele polniti z verniki, ki so prihajali od vseh strani. Ob 9 so bili v vseh štirih kamniških cerkvah hkrati evharistični govori za posamezne stanove, in sicer za može v župni cerkvi na Šutni, kjer je govoril stolni vikar g. Al. Košmerlj, za fante na Malem gradu (stolni vikar g. Jos. Košček), za žene v samostanski cerkvi (g. prof. dr. Jos. Jerše), za dekleta pa na Žalah (superior g. Al. Pohar). Takoj po govorih so se zbrali verniki na Glavnem trgu. Za vsako župnijo je bil odločen prostor, ki je bil vidno označen z imenom župnije na desčici. Ob šolskem poslopu so se zvrstila velika bandera in zastave vseh župnij. Na desno stran oltarja so se postavili pevci, leva pa je bila odločena za pripravljalni odbor, razne zastopnike in narodne noše. Prostorni kamniški Glavni trg je bil popolnoma poln in je nudil impozantno sliko. Na njem se je zbralo do 6000 vernikov, da manifestirajo na viden način svojo živo vero in iskreno ljubezen do našega evharističnega Kralja.

Ob 10 je bil prenos Najsvetejšega iz frančiškanske cerkve na pripravljani oltar. Sv. mašo je daroval gvardijan g. dr. P. Hadrijan Kokol ob asistenci p. Matevža Vidmarja in p. Karla Dijaka. Pri službi božji so peli združeni cerkveni pevski zbori vseh župnij pod vodstvom šol. upravitelja g. Ivana Pri-moziča. Ubrani glasovi močnega pevskega zbora so močno odmevali po trgu. Dež, ki je že zjutraj pričel narahlo rositi in je grozil, da onemogoči celotno izvedbo sporeda, je pričel tudi med službo božjo nagajati, vendar pa je kmalu ponehal in se je tako mogla izvršiti lepa manifestacija v celotnem obsegu.

Po sv. maši je kamniški dekan g. Matej Riha r stopil na pripravljani vzvišeni prostor in prebral

Denar privlačuje žlahtnost ali tudi narobe

Alfonz Bourbonski, sin bivšega španskega kralja, se je poročil s hčerko ameriškega milijonarja, ki je lastnik ogromnih nasadov na Kubi. Poroča je bila v Lozani.

K POROKI ASTURSKEGA PRINCA

Pariz, 25. jun. tg. »Intransigence« poroča iz Veveya v francoski Švici, da je novoporočeni princ asturski dobil od očeta Alfonza brzojavko, v kateri mu oče daje očetovski blagoslov in mu čestita. Iz tega se sklepa, da je bil španski kralj od-pustil prestolonasledniku in da se bo novoporočeni par, preden odide na medene tedne, najprej zglasil pri očetovi družini v Fontainebleau.

Veliko evharistično slavlje v Mostah

Včeraj popoldne se je vršila v Mostah pri Ljubljani slovesna evharistična procesija, ki je morala predzadnjo nedeljo zaradi skrajno slabega vremena odpasti. Procesija je bila tako po številu udeležencev kakor tudi po sijaju nekaj takega, kar v ljubljanski okolici že več let nismo videli. Moste pa kaj sličnega še sploh niso doživele. Najsvetejše je nosil salezijanski inspektor č. g. dr. Walland s številno asistenco duhovnikov, udeležencev v procesiji je bilo najmanj 7000, ne dosti manj jih je pa delalo špalir. Po procesiji je pridigoval p. Kazimir Zakrajšek, nakar je duhovščina pela litanije presv. Sreča Jezusovega. Končno se je vse ljudstvo posvetilo najsvetejšemu Sreču. Ta veličastna katoliška manifestacija, o kateri bomo obširneje še poročali jutri, je naredila na ves okoliš nepopisen vtis.

brzjavni pozdrav g. knezoškofa dr. Gregorija Rožmana, ki se glasi: »Evharističnemu shodu želim trajen uspeh. Naj se vera v živega Boga pod podobno kruha utrdi v srehi vseh. V njem imamo zagotovilo zmage in večnega življenja. Pozdrav in blagoslov, Gregorij Rožman, škof.«

Nato je imel dekan g. Riha na zbrane vernike evharistični nagovor, v katerem je razvil lepe misli o sv. Evharistiji. Poudaril je, da smo se zbrali na tem mestu v tako velikem številu, da javno manifestiramo svojo ljubezen do evharističnega Kralja, da se mu zahvalimo za vse prejete milosti in mu obljubimo nezlomljivo in večno zvestobo. Po nagovoru so vsi verniki glasno molili posvetitev presvetemu Sreču Jezusovemu in tako priznali s srecem in usti Kristusa kot svojega Kralja in središče vseh sre.

Zatem se je razvila z Glavnega trga veličastna procesija, ki je krenila po Maistrovi ulici in mimo gasilnega doma po Grabnu. Pri lepo okrašenih kapelici sv. Barbare pred smodnišnico se je obrnila in šla po mestu in Šutni do Rodeta, odtod pa zopet nazaj pred župno cerkev. V procesiji so korakale župnije po določenem redu, in sicer najprej Gozd, nato pa Komenda, Mekinje, Nevle, Stranje, Tunice, Vranja peč, Šmarca in Kamnik z Radomljami. Pri vsaki župniji so nosili najprej veliko bandero, sledila je šolska mladina, možje in fantje, Marijina družba mož in fantov, žene in dekleta, Marijina družba žena in deklet, nazadnje pa župnijski pevski zbor, ki je prepeval med procesijo cerkvene pesmi. Kamniška župnija je bila najštevilnejša zastopana, in sicer v naslednjem redu: Za mestno godbo je korakalo okrog 150 gasilcev vseh gasilskih društev iz udeleženi župnij z župno zastavo in zastavo gasilnega društva iz Komende. Spreveda se je udeležil tudi odbor kamniške gasilne župe z župnim načelnikom poslancem g. Cererjem na čelu. Za gasilci so stopali možje in fantje, za njimi pa šolska mladina pod vodstvom svojih učiteljev. Sledil je Tretji red, Marijina družba žena in deklet, ženske s svečami (iz vseh župnij), 110 narodnih noš iz vseh župnij, 250 belo oblečenih otrok, kamniški cerkveni pevski zbor, duhovščina z Najsvetejšim, za njim pa častniški zbor smodnišnice, predstavniki civilnih oblasti itd. in udeleženi procesije iz Radomlja.

Pred župno cerkvijo je bila veličastna manifestacija končana z blagoslovom in veličastno himno »Povsod Bogas«. Po zanesljivem štetju je korakalo v procesiji, ki je trajala dve uri, nekaj manj kot 5000 vernikov.

Ob 40 letnici SPD:

Slavnostno zborovanje planincev

Ljubljana, 25. junija.

Občni zbor Zveze planinskih društev Jugoslavije

Včeraj in danes se je v Ljubljani vršilo zborovanje Zveze planinskih društev Jugoslavije, združeno s proslavo 40letnice obstoja Slovenskega planinskega društva v Ljubljani. Zborovanja so se včeraj in danes udeleževali zastopniki vseh planinskih društev iz Jugoslavije, ki so včlanjena v Zvezi. Med drugimi so prišli v Ljubljano iz Zagreba predsednik Hrvaškega planinskega društva **Pasarič**, predsednik planinskega društva »Runolist« **Došek**, iz Beograda od Srbskega planinskega društva ing. **Podhrasky**, iz Novega Sada dr. **Belajčič** za planinsko društvo »Fruška gora«, dalje predsednik planinskega društva »Slime« **Jakiš** iz Zagreba in drugi. Zborovanja so se dalje udeležili predstavniki SPD, zastopniki ljubljanske »Skale«, ter mnogi drugi odlični planinci. Od oblasti so bili prisotni podban dr. **Pirkmajer**, načelnik dr. **Marn**, za mestno občino ljubljansko podžupan **Jarc**, poveljnik planinskega polka podpolkovnik **Popovič**, za šumsko upravo ing. **Božič**, dalje rektor univerze prof. dr. **Slavič** itd.

Zborovanje je ves čas vodil predsednik Zveze planinskih društev dr. **Franc Tominec**, starosta naših planincev ter dolgoletni predsednik SPD. Obširno tajaško poročilo o delovanju Zveze je podal tajnik Zveze dr. **Josip Pretnar**, sedanjí predsednik SPD v Ljubljani. Iz poročila posnemamo, da se je odbor Zveze sestajal redno vsak mesec k seji, časih pa tudi po večkrat. Na sejah so se obravnavala vsa vprašanja, ki zadevajo naše planince v splošnem, v podrobnostih pa tudi vprašanja, ki se dotikajo medsebojnega delovanja posameznih planinskih društev.

Dvigamo planinstvo v Južni Srbiji in Črni gor! Na predlog SPD je Zveza sklenila poživiti delo za napredek planinstva v Južni Srbiji in Črni gor. Napravil se je tozadeven predlog, ki je bil predložen raznim ministrstvom. Osnova predloga je, da naj se dovoli vsem, ki potujejo zaradi obiska planin v naše kraje južno od Kumanova, če potujejo več kot 300 km, ugodnost četrtinske vožnje na železnicih. K temu vprašanju, ki bi utegnilo močno poživiti obisk krajev v južnem delu države, je zavzel svoje stališče tudi kongres Zveze planinskih društev v posebni resoluciji.

Dalje se je Zveza pobirala pri pristojnih ministrstvih tudi za to, da bi se dosegla večja ugodnost za potovanja planincev tudi povsod drugod po državi. Zlasti naj bi se znizalo predpisano število članov za polovico vožnje po železnici od šest oseb na tri ali vsaj na štiri. Pokazalo se je namreč, da se planinci te ugodnosti poslužujejo v zelo majhni meri, ker je pač šest oseb že težko zbrati skupaj, da bi potovali v isto smer. SPD, ki združuje samo v Ljubljani in okolici nad 4000 članov, je v enem letu izdalo predpisano objavo za skupna planinska potovanja samo v okrog 200 slučajih.

Koliko je združenih planincev

Iz poročila tajnika dr. **Pretnarja** je razvidno, da imamo v Jugoslaviji v vseh planinskih društvih, ki so združena v Zvezi, skupaj 23.446 planincev, ki so učlanjeni v planinskih društvih. Od lanskega leta se je število članstva znizalo za okroglo pol-drugo tisoč. Največ članov planincev združuje SPD v Ljubljani in sicer 7590, HPD v Zagrebu šteje 7060 članov, društvo »Fruška gora« v Novem Sadu 2700 članov, društvo »Runolist« v Zagrebu 1800 članov, »Romanija« v Sarajevu 1213 članov, društvo planinarov za Hercegovinu i Bosnu 971 članov, SPD v Beogradu okroglo 900 članov, »Kosmos« v Sarajevu 500 članov, »Skala« v Ljubljani okrog 400 članov, »Slime« v Zagrebu okrog 300 članov.

Gradbena delavnost posameznih planinskih društev se je kljub krizi lepo razvijala. Vseh planinskih domov in zavetišč imajo vsa društva skupaj 96. Največ jih seveda odpađa na SPD v Ljubljani in sicer 46, na HPD v Zagrebu pa 30. Naše SPD ima 29 podružnic, HPD v Zagrebu pa celo 49 podružnic.

Kulturno delovanje planinskih društev

Priznanje in hvalo zaslužiti tudi kulturno delovanje posameznih planinskih društev. Razen društvenih glasil, ki jih izdaja tako SPD v Ljubljani kakor HPD v Zagrebu, je zlasti SPD v Ljubljani izdalo že več letih in koristnih planinskih knjig, ki kažejo veliko tozadevno vlogo planincev. Omenjamo zlasti knjigo »Naš alpinizem«, ki jo je izdala »Skala«, ter »Prva pomoč v planinah«, v izdaji SPD, ki pripravljajo tudi izdajo knjige »Alpinska tehnika«, ki bo v kratkem dotiskana.

Veliko število planinskih predavajev tudi dovolj očitno kaže, kako silno se je že pri nas razvilo planinstvo. Danes imamo že glasovite alpiniste iz svojih lastnih organizacij, ki bi nam znali mnogo zanimivega in poučnega povedati tako o inozemskih kakor domačih gorah. V tej smeri moramo delovati tako, da se čimbolj forsirajo domači predavatelji, pa tudi obiskovalce gora moramo navajati predvsem v naše domače planine. Nepotrebno oboževanje in obiskovanje inozemskih goratih krajev naj se omeji do skrajne meje, pač pa naj se odprejo planinstvu krasote naših jugoslovanskih krajev, v katerih imamo še nedvignjene in neokrite planinske zaklade.

Po poročilu g. tajnika dr. **Pretnarja** je kongres sprejel soglasno predloženo uredbo o zaznamovanju potov in stez v planinah, ki naj uredi zaznamovanje za vso državo. Dalje so zborovalci soglasno sprejeli več resolucij, ki bodo poslane pristojnim oblastvom.

Proslava 40 letnice SPD

Po končanem zborovanju planincev, ki se je lani dopoldne vršilo v mali beli dvorani »Uniona«, se je ob desetih dopoldne pričela v veliki dvorani »Uniona« proslava 40letnega delovanja SPD, ki so se je udeležili vsi zgoraj omenjeni delegatje, pa mnogo drugega občinstva, zlasti planincev. Proslava se je začela ob desetih ter jo je prenašala tudi radio postaja. Zborovanje je začel predsednik SPD, ki je pozdravil vse zbrane goste in prijatelje društva. Potem je imel o delovanju SPD lep obširen govor prof. dr. **Josip Tominec**, urednik »Planinskega Vestnika«.

»Slava mrtvim, hvala vam, ki živitel«

Uvodoma je govornik poudaril, da SPD pač ni poklicalo članov, da bi se zbrali ob priliki proslave samo zato, da bi obnovili nekaj lepih misli, da bi si povedali par lepih besed, da se za to urico ogrejejo čustveno, potem pa se zopet razidejo v vsakdanjost; ne — SPD ne proslavlja, ono se le spominja, ugotavlja, opominja, vzdpuhaja. To spominja slavje je zgolj pregled in ponazoritev dela, to zborovanje je zbor delavcev, vnetih po posebni skupni ideji planinstva, ožarjenega z ognjem prirodnega domovinstva. Zato ta naš današnji zbor ni samo zbor planincev, marveč zbor naroda, udele-

ženega po svojih zastopnikih vseh, prav vseh slojev in poklicev. Veselimo se jih, ker vemo, da so naši in da smo v njih vrsti domači. So pa med njimi tudi tisti in taki, ki jih ne vidimo in ki nas ne slišijo, a so s svojim delom in s svojimi mislimi naši. Po nevidni radijski zvezi src jim pošiljamo tople pozdrave. So pa dalje med nami tudi prešlevalni, ki jih ni več, ker za večno počivajo, po težkem in vendar veselem delu za naše planine; žrtvovali so se za gore ali so — pobožna molitev njihovega spomina — umrli kot žrtve planin. Slava mrtvim in žrtvam — hvala vam, ki živite, delate in ste delali; pozdrav vam, ker vemo, da boste delali tudi naprej.

SPD je bilo osnovano leta 1893., prvi občni zbor je bil 27. februarja. Prvi začetniki, pospeševalci in podporniki so bili planinski piparji. Godilo se jim je, kakor 30 let pozneje v Beogradu tistim sedmerim navdušenim srbskim planincem, ki so skušali na novo probuditi smisel za planinstvo v Srbskem planinskem društvu; sedam budalac so jih imenovali elegantni Belgrajčani.

Tekla so mladostna leta našemu SPD; skoraj brez detinstva je otrok došel v mladeniča. L. 1903. se je v oktobru v Narodnem domu v Ljubljani obhajala desetletnica društva z zborovanjem in veselico v prid novega Aljaževega doma. Tedaj je društvo že imelo 11 podružnic z 18 kočami in zavetišči. Že je imelo društvo vrsto častnih članov, ki se jih bomo vedno morali hvaležni spominjati: Fran Kadilnik, Jakob Aljaž, dr. Johannes Frischauf, Franc Kocbek, dr. Karel Choudounsky, dr. Stanislav Prachensky, Anča Prachenska, dr. Buhoslav Franta, Leopold Mareš in za Ziljsko podružnico dekan Simon Inzko v Zambnicah.

Dvajsetletnica leta 1913. se ni posebej obhajala čakali smo pač na 25 letnico, ki naj bi bila l. 1918. Prihrumela pa je strašna svetovna vojna, ki je najhuje divjala ravno v najpogostejšem ozemlju slovenskega planinstva, v Julijskih Alpah. Zunanje udejstvovanje društva je prenehalo, ne pa ono društvenikovo in odbornikovo.

Po vsej slovenski zemlji...

Tedaj, ob prehodu v tretje desetletje, z 22 podružnicami, je doseglo SPD največji krog svojega območja; segal je od Gosposvetskega polja in Podravja do Adrije, proti zahodu tja v Benečijo in gor v Ziljsko dolino, na vzhodu se je bratsko oprijelo Hrvaškega planinskega društva. Heroično je društvo prebolelo strašni udarec, ko je marca 1900 sneženi plaz uničil Aljažev dom v Vratih; v enem letu je že stal nov, povečan Aljažev dom, ki je še danes ponos našega društva. Bila je tedaj sploh doba zgraditve planinskih »domov«, velikih modernih zavetišč, ki naj ustrezajo prav tako utrjenemu planincu kakor navadnemu izletniku. Vso to dobo — v drugem in tretjem desetletju — imenujem po možu, ki je svoje spretnosti kot pravdnik, planinec in alpinist ter kot človek leto za letom posvetil našemu društvu, ki je po narodnem osiguranju Triglava sistematično posegel doli v Trento in v krasoto orjakov od Pihavca do Kanina, ki je društvo v resnici vodil že kot načelnika namestnik od leta 1902. do 1908., a potem kot načelnik še čez dve desetletji, do leta 1931. — to dobo imenujem organizatorno dobo častnega predsednika SPD dr. **Frana Tominec**.

Po svetovni vojni...

Brdko je bilo naše planinstvo prizadeto po mirovnihih pogodbah, ki so nam odrgale najlepše kose narodnega ozemlja. Zgubili smo 11 podružnic, 5 naših planinskih koč je ostalo izven naše države. Morali smo odslej računati, da tisti neboški greben od Triglava do Jalovca ni več ves na našem ozemlju, prenašati smo morali še druge trpkosti. Ne-ljako nadomestilo smo dobili in v uteho nam je bilo, ko smo poštenim pravičnim potom dobili v svojo last 14 planinskih koč prejšnjih nemških planinskih društev.

Zdaj deluje SPD z 28 podružnicami. V dobi 40 let je SPD postavilo ali si pridobilo 52 koč, domov, zavetišč.

Tako stoji SPD, močno zavarovano v svobodi Jugoslavije, negovano v vseh slojih, svojo starost vedno pomlajajoč, tesno strnjeno v notranje bitju in žilju, stoji trdno kakor skale naših planin.

Po končanem govoru so navzočim priridili govorniku tople dolgotrajne ovacije. Nato so k jubileju SPD čestitali posamezni delegati posameznih ostalih jugoslovanskih planinskih društev: za HPD iz Zagreba g. **Pasarič**, za SPD v Beogradu inž. **Podhrasky**, za »Slime« v Zagrebu g. **Jakiš**, za »Fruška goro« v Novem Sadu g. **Belajčič**, za »Runolist« v Zagrebu g. **Došek**, za »Skalo« iz Ljubljane g. **Kajzelj**, brzojavne čestitke pa so poslali med drugimi bolgarsko planinsko društvo iz Sofije ter planinsko društvo »Jug« iz Skoplja. S tem je bil prvi del proslave končan, nakar so bili predvajani najlepši odlomki iz naših treh planinskih filmov »V kraljestvu Zlatoroga«, »Triglavske strmine« ter »Triglav pozimite«. Ob pol 1. popoldne je bila celotna proslava 40letnice delovanja SPD popolnoma končana. Lepo je poudaril govornik g. **Pasarič**, ko je čestital SPD k jubileju, čez, da je ta proslava sicer na zunanji videti skromna, toda na znotraj ima znajaz proslave težkih bitk in borb, ki jih je v 40 letih bojevalo SPD! Naj bi tudi v bodoče naše SPD združevalo vse slovenske planince v lepi slogi in ljubezni pri delu za naše lepe planine!

— Korpulentni ljudje morejo s skrbno rabo naravne »Franz-Josef« grenčice doseči izdatno izpraznjenje črev brez napora. Številna strokovna poročila potrjujejo, da so z učinkom »Franz-Josef« vode zelo zadovoljni tudi bolniki, ki jih muči bolezen na ledvicah, protin, revmatizem, kamena ali sladkorna bolezen. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ogenj v Hruševu

Dobrova, 25. junija.

V nedeljo, 25. t. m. ob 10.15 je izbruhnil požar v gospodarskem posloppu Bernik Marje, Hruševu 10, ki je do tal uničil hlev in pod. Na kraj požara so prihiteli vrli gasilci iz Dobrove s svojo motorno brizgalno, in so s svojo požarovalnostjo tudi rešili hišo, v nevarnosti je bila tudi sosednja domačija. Gasilec se tudi na tem mestu za hvalimo za trud, ki se ga nikdar ne ustrašijo.

Poslopje je bilo zavarovano, premičnine pa ne, to so popolnoma pogorele.

Vzrok požara ni znan. Mogoče bodo orožniki iz Brezovice ugotovili, ali je bila udeležena železnica roka. Patruja je šla takoj na delo.

Dunajska vremenska napoved: Večina oblačno. Verjetne so kratke nevihte. Temperatura se ne bo mnogo spremenila.

Prihod ameriških Slovencev

Ljubljana, 25. junija.

Kljub gospodarski krizi, ki je občutna tudi v Ameriki, naši rojaki v Zedinjenih državah letos niso pozabili navezati stikov z domovino in tudi letos nadaljujejo s tradicijo skupnih obiskov, ki so se pričeli zadnja leta. Stiki med domovino in našimi rojaki v Ameriki so od leta do leta tesnejši in toplejši. Največja skupina ameriških Slovencev, ki je letos obiskala domovino, je prišla v Ljubljano danes dopoldne. Skupino, ki šteje 50 Jugoslovancev, med temi 30 Slovencev, je organiziral lastnik slovenske potovalne pisarne v Clevelandu g. Avgust Kolander, ki ga v domovini že dobro poznamo, saj je pred dvema letoma privedel do sedaj največjo skupino ameriških Slovencev v domovino na obisk. Skupina se je vkrcala na parnik v Newyorku dne 17. junija in sicer na »Ile de France«, ki je last Cie. Transatlantique; ta ima zastopstvo tudi v Ljubljani. Vožnja je bila skoraj rekdorna, saj so prepluli ocean v petih dneh.

Sprejem na kolodvoru je bil prisrčen. Izletnike so pozdravili zastopniki raznih organizacij, zlasti izseljenških, tako zastopniki Rafaelove družbe in drugih. Po sprejemu na kolodvoru so se ameriški Slovenci, ganjeni od prijetnega sprejema, zbrali v hotelu »Metropol« k prijetnemu zajtrku. Zajtrk jim je priredila »Francoska linija«.

Zanimivo je, kar pripovedujejo ameriški Slovenci o vožnji, s katero so nad vse zadovoljni. Parnik »Ile de France« ima I. razred, turistični razred in III. razred. Slovenci so se po večini peljali seveda v III. razredu, vendar so se pohvalili z udobnostjo, katero so uživali na parniku. Take včasih niti II. razred na drugih parnikih ni nudil, niti primerjati pa ni mogoče te vožnje z onimi parniki, s katerimi so odšli pred desetletji ti Slovenci v Ameriko. Sicer pa ni čuda, saj predstavlja parnik »Ile de France« višek sodobne tehnike in nudi tudi potnikom v III. razredu največji komfort. Parnik ni nič manj kakor 241 m dolg, njegovi motorji pa imajo 52.000 konjskih sil, vozi pa od leta 1927, torej je med najmodernejšimi.

Ginljivo je bilo gledati razne prizore svidenja med rojaki in njihovimi svojci v domovini. Mnogim došlim rojakom so zableščale solze v očeh, ko so zopet vdihavali sladki vonj domovine.

Drage rojake prisrčno pozdravljamo v domovini in jim želimo, da bi se imeli tu kaj najbolj prijetno, obenem pa želimo, da bo vsak ameriški rojak, ki se vrne potem v Ameriko, tudi najboljši agitator med našimi ljudmi v tujini za obisk v domovini, tako da se bodo od leta do leta obiski ameriških Slovencev v domovini množili.

NEDELJSKI SPORT

Primorje : Hermes

2 : 2 (2 : 0)

Da ni ostala danes Ljubljana brez vsakršnega nogometa, je aranžiralo Primorje prijateljsko tekmo s Hermesom, ki je nastopil v predtekmi z rezervno proti rezervi Primorja, v glavni tekmi sta se pa spoprijeli prvi moštvi obeh omenjenih klubov. Igra prvih moštev je bila zelo zanimiva in sta nam obe enajstorici predvedli prav zanimiv nogomet. Primorje nam je mestoma podalo celo enakovredno igro kakor njegovi tovariški v ligamentu moštvo. Tudi Hermežani niso nič zaostajali in se lahko reče, da rezultat popolnoma odgovarja poteku igre. V kolikor so imeli črno-beli boljše obrambo in halfinjo, toliko boljša pa je bila napadna vrsta agilnih šiškarjev. Igra je bila kljub temu, da je bila prijateljska, vseskozi zanimiva in zelo fair, kar je za vzgojo naših nogometašev nujno potrebno. S tem materialom, ki smo ga videli na obeh straneh, se bo dalo še marsikaj napraviti.

Igra je pričela s četrtno zamudo. Prvi udarec v prvem polčasu so imeli Hermežani, v drugem pa črno-beli. Primorje je vodilo v prvi polovici z 2 : 0, v drugem polčasu so pa Hermežani zaslužno izenačili. Kornerji so bili štirje in sicer proti Primorju dva ter proti Hermesu dva, toda jih eni kot drugi niso znali izrabiti.

Sodil je g. Lukežič prav dobro. Občinstva je bilo zelo malo.

Hermes (rez.): Primorje (rez.) 2 : 1 (1 : 1)

V predtekmi sta si stali nasproti rezervi omenjenih društev. Zmagali so zaslužno Hermežani.

SSK Maribor—SK Split 1 : 1 (1 : 1)

Maribor, 25. junija.

Danes popoldne je bila na igrišču Maribora prva kvalifikacijska tekma za vstop v nacionalno ligo. Srečala sta se prvak LNP in SNP SK Split. Klub lepemu vremenu je bilo na tekmi malo gledalcev (okrog 400).

Maribor, ki je po odhodu treh svojih najboljših igralcev primoran nastopiti z rezervami, je bil kljub temu za razred močnejši od svojega nasprotnika. Zlasti v drugem polčasu je Maribor absolutno gospodoval na igrišču ter je pol ure stalno napadal s tako silo, da bi moral zmagati najmanj z razliko petih golov. Da pa ni zmagal, je kriv napad, ki ni zlahka izrabljati niti najzrelejših pozicij. Zlasti slaba sta bila Pliveršek na levem krilu in Dušen v desni zvezi. Tudi krilasta vrsta ni zadovoljevala. Dober je bil edinole Koko, Kirbiš pa samo v prvem polčasu. Dočim je bil Kukanja v vsej formaciji najslabši. Obramba je še nekoliko zadovoljevala. Gutmajer ni imel priložnosti, da bi se izkazal. Na dobljenem голу pa ne nosi nobene krivde.

O gostih se ne da mnogo povedati. Igrali so zelo požrtvovalno in tako nadomestili tehnični mi-

Kongres Narodne odbrane

Banjaluka, 25. jun. l. V veliki dvorani banskih dvorov je danes ob 9 dopoldne predsednik Narodne odbrane Ilija Trifunović otvoril slavnostno sejo kongresa Narodne odbrane. V svojem govoru je Trifunović pozdravil vse zastopnike civilnih in vojaških oblasti ter je imel nato krajši govor, v katerem je med drugim naglašal, da je po končani vojni prevzela Narodna odbrana na sebe dolžnost, da se povrne oni stari nacionalizem iz predvojnih časov in upa, da bo v tem uspeela. Narodna odbrana nima v svojem programu agresivnih namenov, ona želi samo s privatno iniciativo podpirati svojo domovino pri konsolidiranju razmer in njen razvoj v kulturnem in prosvetnem pogledu ter da se dandana ekonomska kriza prebde s čim manjšimi pretreslji. Narodna odbrana bo ostala tudi v bodoče na liniji nacionalnega pokreta ter odstranila iz svojih vrst vsako politiko in partizanstvo, za katero sploh neče vedeti.

Po pozdravnih govorih posameznih delegatov je bil nato velik sprevod po banjaluskih ulicah. Pred spomenikom Petra Kačića se je sprevod ustavil. Sava Petrovič je v imenu Narodne odbrane položil venec na spomenik, nakar se je sprevod napotil na pokopališče h grobnici, kjer so pokopani »veleizdajalci« iz znanega banjaluskega procesa. Na grobu teh žrtev je položil venec Ivan Malinar iz Zagreba. — Popoldne je kongres nadaljeval svoje delo.

Prihod češkoslovaških gostov

Ljubljana, 25. junija.

Danes so se v Ljubljani začele sokolske prireditve, h katerim pridejo Sokoli iz vse države in iz Češke. Ljubljana je zaradi gostov bila vsa v zastavah, ki jih je izobesila zlasti mestna občina, državni uradi ter tudi posamezni lastniki hiš. Zaradi tujcev je Ljubljana namah postala pestrejša in živahnija. Danes popoldne so prišli s tremi vlaki češki Sokoli. Dopoldne je prišlo v Ljubljano zaradi sokolskih prireditev tudi več čet vojaštva.

Zagreb, 25. jun. z. Na Maksimirskem igrišču je bila danes prvenstvena tekma med Haškimi in sarajevsko Slavijo, ki ji je prisostvovalo okoli 2000 gledalcev. Igra se je končala z rezultatom 2 : 1 (1 : 1) v korist Haška.

Zagreb, 25. jun. z. Danes je bila v Zagrebu šaljiva nogometna tekma med časnikarji in staveci v korist tipografskega bolniškega fonda. Tekma se je končala z rezultatom 13 : 13.

Belgrad, 25. junija. 1. Tukašnji BSK je snoči v nočni tekmi pred 9000 gledalci s sijajno in lepo kombinacijsko igro porazil nevarnega nasprotnika dunajski Rapid z rezultatom 4 : 3 (3 : 2).

Belgrad, 25. junija. 1. Nogometna tekma za državno prvenstvo med BASKom in zagrebškim Gradjanskim je končala z rezultatom 4 : 1 (2 : 0) za BASK.

Novi Sad, 25. junija. 1. Pred 6000 gledalci je dunajski Rapid premagal tukašnjo Vojvodino 4 : 1 (8 : 1).

DUBROVNIK PROTI BELOZELENIM

Poročilo smo, da bo gostovala v Ljubljani Viktorija s Sušaka v tekmi proti ilirijanski plavalni ekipi; ta tekma je bila preložena na poznejši čas in namesto Sušančanov startajo na jutrišnji tekmi plavalci odnosno waterpolisti iz Dubrovnika. Jugovci so že dolga leta nepremagljivi pravki v waterpolu in četudi ne nastopijo jutri s kompletnim prvim moštvom, jim vendar obetajo premoč nad belozelenimi. Ti bodo morali igrati skrajno borbena in srečno, ako bodo hoteli doseči časten rezultat.

V točkah plavanja bodo nastopili večinoma domači plavalci in borba se bo vršila v znamenju junijorjev proti senijorjem. Med tekmo se bodo vršili tudi skoki, pri katerih nastopita med drugimi tudi mojstra Kordelič in Zicheri. Ker je prireditvev propagandnega značaja, je vstopnina znatno znižana. Začetek tekme ob 21.

Na naslov Protijetične lige

G. urednik! Vsako leto nas Protituberkulozna liga povabi na boj proti strašni bolezni, ki ubije toliko mladih sil našega naroda. Dovolite, da tudi jaz sprožim misel, ki je gotovo uveljavljanja vredna. Na svarihih bereš, da se jetike lažje ubraniš, kakor znebiš. Tudi borci proti jetiki morajo s tem dejstvom računati. Pobijati je treba zlo pri korenini, boriti se moramo predvsem proti povzročiteljem jetike. Eden izmet teh je gotovo nezdruženo stanovanje in teh je v vlažni Ljubljani zelo mnogo. Odkar zidamo s cementom, so prišla v modo takozvana kletna stanovanja iz enostavnega razloga, da bi se kapitaliziral tudi cement, ki ga zaida spod zemljo radi podtalne vode ali pa samo za temelj. Ta stanovanja niso morda za polovico pod zemljo, pogosto molijo iz njih samo obstopna majhna okenca, tako da je človek, ki živi v njih, popolnoma pod zemljo. Ko najameš tako stanovanje, ti hišni lastnik zajame, da ne bo v njem vlage; to store v dobri veri, ker jih je že gradbenik o tem prepričal. In kako je v resnici v teh stanovanjih po enem, po dveh in tudi celo po treh letih, vedo tisti, ki v njih stanujejo in zdravniki, h katerim se hodijo ti zdraviti. Posebno otroci brdko občutijo posledice vlažnega stanovanja, saj se včasih v njem pohabijo za vse življenje.

Tu naj bi posegle vmes naše protijetične organizacije. Občina izdaja za stanovanje uporabno dovoljenje. Protituberkulozna liga naj vpliva na občinski gradbeni urad, da bi svoje pravice bolj uporabil in ne izdajal uporabnega dovoljenja za stanovanja, ki so nehijske; to so v prvi vrsti podzemeljska stanovanja. Če bi Protituberkulozna liga n. pr. dosegla to, da bi vsa sumljiva stanovanja preiskala objektivna zdravniška komisija, ki bi potem tudi preodila, katero stanovanje je v resnici uporabno in katero ne, bi napravila res veliko delo.

Hišnik.

Belgrad, 25. jun. l. Moderna palača ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje v ulici Miloša Velikega, ki se gradi že od lanskega leta, bo dograjena do jeseni, tako da se bodo uradi tega ministrstva preselili v lastno palačo dne 1. oktobra.

G. Pitacco bi rad . . . Jesenice

Tržaški župan Pitacco je 29. maja govoril v rimskem senatu v zadevi prometa. Pritoževal se je, da novi vozniki redi zanemarjajo Trst in ga puščajjo v stran od glavnih prometnih črt, ker turistijski in mednarodni vlaki hodijo zdaj direktno od Postojne in Naborne na Trst, s čimer je Trst zapostavljen in ponižan. Pitacco je govoril tudi proti Jugoslaviji. Povedal je, da so iredentisti svojčas zahtevali od italijanske vlade, naj si vzame jeseniški kot, pa niso prodrli s svojo zahtevo. Pi-

Razmejitve obmejnih školi

Kaj piše Sirottijevo glasilo

V nedeljo 11. junija je videmski nadškof Josip Nogar, ki mu je apostolski nuncij msgr. Borgonci-ni Duca dal nalog, da izvrši papeževu bulo »Quo Christi fideles facilius«, z dne 10. februarja glede razmejitve obmejnih školi, izročil upravitelju goriške nadškofije Sirottiju original papeške bule. Originalu je bil dodan dekret o izvršitvi bule. Ta odreja, da se trbiški dekanat odcepi od krške škofije in priključi videmski; nadalje pripade k Vidmu župnija Bela peč, ki je bila nekdanj pod dekanatom Radovljica in s tem pod ljubljansko škofijo. Idrjiski in vipavski dekanat se ločita od ljubljanske škofije in pridružitja goriški nadškofiji, prav tako se loči od ljubljane postojnski dekanat in priključi tržaški škofiji. Idrjisko, vipavsko in postojnsko ter vipavsko dekanato je po italijanski aneksiji upravljal goriški nadškof. Postojnska dekanija zavzema sedem župnij, en vikarijat in sedem samostojnih kapelanij in šteje 22.000 ljudi. Politično je doslej pripadala in še vedno pripada tržaški provinci. V idrjiski dekaniji živi 15.000 ljudi, v vipavski 13.000. Trbiška dekanija je prej spadala pod krško škofijo in ima 7500 prebivalcev.

Po toči zvonijo

V soboto se je pripeljal iz Rima v Trst knetijski minister Acerbo in se nato podal v Istro, kamor je bil namenjen. Odpeljal se je v Buzet, odkoder gradijo nov vodovod na kraško planoto. Vodovod je v prvi vrsti vojaškega značaja. Gradi se tudi pod vojaškim nadzorstvom. Tržaški »Piccolo« opozarja g. ministra v rokovah na zgoče probleme istrskega kmetijstva. List priznava, da je istrski kmet kljub svoji vztrajnosti in žilavosti popolnoma propadel. Akcija fašistične vlade, da bi kmetu omogočila amortizacijo meničnih dolgov, ki jih je ta napravil zaupajoč znanemu mamilu v agrarnim kreditu, je ostala le na papirju, ker banke prav tako kakor prej z vso strogostjo izterjujejo posojila in spravljajo na boben istr-

Obupen boj za zemljo

Italijanska politika uničuje slovenskega kmeta

Najhujši udarec primorskemu vinogradništvu je prizadela italijanska vlada z naredbo, da ne bo smelo več točiti in prodajati belo vino, ki ima manj kot 9 odstotkov alkohola, in črno z manj kot 10 odstotki. Ta odredba je bila izdana samo v korist južni Italiji, ki ima mnogo težkega vina, ki ga ne morejo spraviti v promet. Izvedbo te odredbe so sicer za letošnji odložili do 15. septembra, toda potem pravijo, se bo strogo izvajala. Najhuje bo radi nje prizadela Vipavska s svojimi bolj šibkimi belimi vini in Kras s svojim teranom, ki navadno ne doseže 10 stopinj alkohola, čeprav je vzlic temu izvrstna in zaželena pijača. Danes ima Vipava še mnogo vina, ki ga deloma točijo na »osmicehe«, »pod vejo« liter po 1.60—1.80 lir (6.40—7.20 Din). Tudi terana imajo Kraševci še dovolj, pa ga ne morejo vnovčiti. Istrani pa ponujajo svoje vino po 80, pa tudi že po 50 stotink (2 Din), pa ne dobijo kupca zanj. Davke pa morajo plačati, kajti davčni izterjevalci so neizprosnji.

Živinoreja za pridobivanje mleka je bila posebno v tržaški okolici vedno precej razvita, ker je že stara navada, da nosijo mlekarice mleko po hišah. To se godi tudi še danes. Toda kakor ovire stavljajo mestni organi tem ubogim ženskam, ki večkrat ure daleč prinesejo v mesto po nekoliko litrov mleka, je neverjetno! Če ugotovijo, da nima mleko predpisane vsebine tolaše, kaznujejo lastnico z globo 200 lir. In tu se pogosto pokaže samopašnost in narodna mržnja teh funkcionarjev nasproti Slovincem.

Tako strog postopek ima slabe posledice tudi na splošno živinorejo. Tako so mnoge mlekarice, ki zbirajo in nosijo mleko iz drugih kmetij v mesto, opustile zbiranje mleka po deželi, ampak ga kupujejo v mlekarnah v mestu ter ga raznašajo po hišah. V okolici pa mleko zastaja in število živine se manjša od dne do dne.

Kako trda za primorskega kmeta je pa davčna politika, o tem tu pri nas nimamo pojma. Davke pobira zasebno podjetje, ki je v izterjevanju ne-

tacco seveda nič ne ve za Jesenice, ampak za Assling, in Bohinj mu je Wochein. Zatrtil je celo, da je Assling »un centro tedesco« (nemško središče). Tega seveda ni rekel iz nevednosti, ampak iz hudobije. Celu v takih malenkostih hoče stari indetisti biti dosledno krivični Slovincem. To si je dobro zapomniti, da vemo ocenjevati italijanska čustva in pravilno hkrati politične možnosti z Italijani.

»L'idea del Popolo«. Sirottijev list v Gorici, komentira ta dogodek takole: »S tem papeškim činom se zaključuje oklepaj neutemeljenih dvomov, negotovosti in nepremišljenih sanj. Meje naše nadškofije so končno veljavno določene; torej nikakega vrkanja, nikake obnove in nikakega samovoljnega razkosanja, ki so ga zagovarjali nekateri lahkoverneži. Sv. stolica je še enkrat kakor vselej pokazala svojo tisočletno modrost, svojo ravno in neupogljivo linijo, svoj duh prilagoditve ter hitre in razumne vzoreditve z legitimnimi civilnimi oblastmi. Obe dekaniji, idrjiska in vipavska, morata zdaj cerkveno in državno zedinjeni, še bolj sodelovati versko z vsemi brati goriške nadškofije v bolj intenzivnem duhovnem življenju pod dvojnimi žezlom Rima (sotto la doppia egida di Roma). Samo ena misel naj nas navdaja, stari in mladi, Italijani in Slovani: blaginja duš na področju, odkazanem od Boga.« Nato kliče list vernikom iz novih dekanij: Dobrodošli! (Glede na ugotovitve lista, da so meje goriške nadškofije definitivne in da ni niti govora o kakem razkosanju, je treba pripomniti, da so s tem padli v vodo načrti tržaških fašistov, da bi se morebiti goriška nadškofija razdelila med Videm in Trst in da bi se Trst povišal v nadškofijo. Prip. ur.)

ske kmete. »Piccolo« sam pravi, da je bila ta pomoč samo formalna. Nadalje opozarja list g. ministra na položaj istrskega združništva, ki je tudi popolnoma dezorganizirano.

Fašistična oblastva so sodeč po pisanju »Piccola« vendar prišla do spoznanja, da je za italijanske finance gotovo bolje, da kmetijstvo v Istri ne propade popolnoma, ker bi si s tem država naprtila na rame maso kakih 500.000 ljudi, ki bi ostali brez kruha. Na drugi strani je tudi v interesu finančnega ministra, da se kmetijstvo ohrani in da iz njega lahko črpa dohodke za državne finance. Zadržništvo pa so fašisti itak sami uničili v Istri in ga ne bodo nikdar več postavili na noge, iz enostavnega razloga, ker jim kmet ne zaupa.

50 lir takse za vsakega prašiča!

Kmet mora plačati trošarino tudi za vsakega prašiča, ki ga zakolje za dom. Tako je po deželi določena ta trošarina od 40—50 lir od vsakega prašiča, v tržaški okolici pa celo po 1 liru (4 Din) za vsak kg mrtve teže! — To je ogromen davek, ki močno obremenjuje naša kmetijska gospodarstva, ki večkrat nimajo niti denarja za sol. Obtem pa uničuje prašičerejo, ki se radi teh davščin vedno bolj opušta.

Kako natančno vodijo oblasti stanje živine, se vidi iz naslednjega: Vsak kmetički posestnik, ki redi živino, mora imeti živinski list (evidenčni polo) posebej za govejo živino, posebej za prašiče, ovce in koze. Vsako spremembo o stanju živine: skotitev, pogin, nakup ali zakol za dom mora županstvu naznaniti ter uradno zaznamovati v evidenčni poli. Če n. pr. skoti svinja mladice, treba o tem obvestiti županstvo. Če prodaja pujske raznim posestnikom, morda celo v razne občine, mora prodajalec predložiti županstvu ne samo svojo evidenčno polo, ampak tudi evidenčne pole vseh kupcev iz različnih občin, v katerih mora biti prirastek potrjen od dotičnih županstev. S kakimi sitnostmi, stroški, poti je vse to zvezano, si lahko vsak misli. Ni čudno, če opuščajo kmetje prašičerejo ne samo za prodajo, ampak tudi za domači zakol; to ne pomeni samo znatne gospodarske izgube radi odpadlega izkoriščanja gospodarskih odpadkov, ampak tudi znatno poslabšanje prehrane kmetškega prebivalstva. Ni čuda, če vlada povsod obup in resignacija ter pojava marsikje tudi liste delavnosti, ki je bila znak primorskega kmeta.

—x—y

je tudi, da bo povzidan do podporočnika. Iz Vidma so ga prepeljali v Grahovo in ga tam pokopali v navzočnosti italijanskih letalcev, obmejne milice in predstavnikov fašističnih oblastev.

Načelnik miličnega gen. štaba na meji

Gen. Teruzzi je v tork nadzoroval vaje 58. miličnega bataljona na Krasu. Gen. Turazzi je načelnik generalnega miličnega štaba. Teruzzi je spremljal gen. Sillingardi, gen. konzul Diamanti, nadalje tržaški podprilek in tajnik fašistične stranke. Miličniki so defilirali pred generalom Teruzziem, ki je imel prej nanje vzpodbujevalen govor.

Primorski tabor v Črnomlju

Omenili smo, da se vrši v Črnomlju 6. avgusta voutka emigrantska manifestacija. Mlado emigrantsko društvo »Krn« za okraj Črnomelj in Metliko dela z vsmo za čim večji uspeh velikega tabora. Pevski zbor Tabora iz Ljubljane bo pel tudi pri sv. maši zadušnici za padle žrtve in potem izpolnil program na veselem prostoru. Kakor čujemo nastopijo še druga primorska društva: »Soča« iz Celja, »Triglave« iz Karlovca, »Orjeme« iz Kočevja, »Istra« iz Zagreba itd. Udeležbo je prijavilo društvo »Krk« in ostala društva Belokrajine.

Izmed 8 milijonov Madjarov, jih je 5 milijonov brez imetja.

Med primorskimi rojaki v Kamniku

Preteklo nedeljo se je vršil v Kamniku občni zbor prosvetnega in podpornega društva primorskih emigrantov kamniškega okraja. Ti so združeni v »Taboru«, ki je bil osnovan šele lani v avgustu in je že v 10 mesecih svojega obstoja pokazal veliko požrtvovalnost in delavnost za cilje, katere si je postavil. Ze takoj v začetku je pristopilo k društvu 110 članov, ki so se tudi v polnem številu udeleževali prireditve in sestankov. Društvo je imelo v teku 10 mesecev 8 predavanj, ki so bila lepo obiskana. Občnega zbora se je udeležilo nad polovico članov. In poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je bilo delovanje društva usmerjeno v to, da organizira vse primorske rojake, da z zbiranjem sredstev pomaga rojakom in da se udeležuje na kulturnem in prosvetnem polju. Odbor, kateremu je načeloval g. Abramič, je reševal tekoče zadeve na 20 sejah. Blagajnik g. Zidarč je ugotovil, da ima društvo dohodke samo iz vpisnine in članarine, katere je bilo pobrane za 1922 Din. Stroški so znašali 1800 Din. Razdeljenih je bilo 40 denarnih in več drugih podpor. Pri volitvah je g. Abramič radi zaposlenosti odložil predsedniško mesto, na katero je bil izvoljen dosedanj mladi in agilni tajnik g. Rajko Gruden. Za podpredsednika je bil izvoljen g. Anton Kosta. V živahni in stvarni debati se je doletel program dela za bodočnost. Društvo namerava poživiti delovanje na prosvetnem polju s prirejanjem predavanj in ustanovitvijo športnega oddelka. H koncu je občni zbor izrekel zahvalo iniciatorju za ustanovitev društva g. komisarju Vajnalu, dosedanjemu predsedniku g. Abramiču in gostinčarju g. Albertu Uršiču, ki je dal društvu na razpolago svoje prostore. Iz poteka občnega

zbora je bilo razvidno, da se člani požrtvovalno in z veseljem oklepajo dela v »Taboru«, kar nam daje najlepše upanje, da uresniči vse cilje, katere si je postavilo. Občni zbor je bil zaključen s himno: »Kje dom je moj?«

Vekoslavu Spinčiču v spomin

Na praznik sv. Alojzija so Primorci in več predstavnikov tukajšnjih ustanov prisostvovali v šentjakobski cerkvi sv. maši za rajnikim profesorjem Vekoslavom Spinčičem. Zvečer so počastili spomin istrskega borca na Taboru. V ta namen se je osnoval poseben odbor, ki mu je predsedoval publicist Andrej Gabršček. Poleg predstavnikov primorskih organizacij, mestne občine in banovine se je slovesnosti udeležil tudi podpredsednik češkoslovaškega Sokola Truhlar. Spominski govor je imel Andrej Gabršček, ki je orisal pokojnikovo politično delovanje. Združeni zbori Hubadove pevске župe so ob spremljevanju »Sloge« in pod vodstvom g. Prelovca zapeli Adamičovo »Molitev«, v zaključku spominskega večera pa »Buči morje Adrijansko«.

SPOMINSKA PROSLAVA V BELGRADU

V veliki dvorani nove belgrajske univerze je bila preteklo nedeljo dopolne komemoracija pok. istrskega borca Vekoslava Spinčiča, ki so jo priredile narodno-obrambene organizacije. S toplimi besedami so se spominjali pokojnika predsednik emigrantskega društva »Istra, Trst, Gorica«, Albin Radikon, predsednik Zveze emigrantskih društev dr. Ivan Marija Cok, dr. Vinko Trinajstić, zastopnik Narodne skupščine posl. Sokič in drugi. Na komemoraciji je zapelo več priložnostnih pesmi tukajšnje akademsko pevsko društvo »Obilje«.

Mariborska nedelja

Maribor, 25. junija.

Zadnje letošnje telovsko procesijo so imeli danes jutraj v Studenih pri sv. Jožefu. Bil je to za študentsko predmetje slavnostno predpodelo. Procesija se je pomikala ob spremstvu izredne množice vernikov, ki so prihitali iz vse magdalenske župnije in izpod Pohorja, udeležila se je šolska mladina, za Najsvetjšim pa so korakali predstavniki lokalnih in državnih oblasti ter odlični občani študentskega predmetja. S to procesijo so se zaključile letošnje mariborske telovske slovesnosti. — Druga procesija je pihala danes jutraj iz bazilike Matere Milosti k idilicni cerkvi sv. Barbare na Kalvariji. Je to vsakoletna tradicionalna procesija, ki se je udeležuje vedno izredno veliko vernikov in tudi današnja je bila močnega in lepa. Odhajala je ob pol 8 iz bazilike, na Kalvariji so jo pa ob zvonitvi sprejeli številni verniki, ki so pihali že naprej. Ob pol 9 so bili štirje evangeliji in blagoslovi, sledila je pridiga in slovesna sveta maša. Po končani službi božji se je procesija zopet vrnila nazaj v baziliko.

Zaključek šolskih razstav. Danes dopoldne so se zaključile na mariborskih šolskih zavodih razstave, ki so jih priredili ob koncu šolskega leta. Letošnje razstave so bile posebno zanimive in lepo organizirane. V ženskem učiteljsku je vzbujala pozornost razstava ornamentalnih risb, ki je bila namočena v zavodovi risalnici. Svojevrsna tehnika in originalni zasnutki so prikazovali, da se na tem polju zasledujejo najmodernejši smeri. — Druga lepa razstava je bila na tukajšnji realni gimnaziji. Obrnila je pozornost zlasti na mlade slikarske in risarske talente, ki doraščajo pod izkušenim vodstvom profesorjev Gvajca, Cotiča in Kosa. Ugajali so posebno akvareli sedmošolca Sile, ki si je prilaštil že popolno obvladanje akvarelne tehnike, dalje nadarjenega četrtošolca Zinuerja, ki se odlikuje zlasti z izvirno kompozicijo, ter drugošolca Matla. Lepe so bile tudi vezene in ročne dela, ki jih izdelujejo učenke I. in II. razreda pod vodstvom gospe Šuričeve. — Obilo priznanja in občudovanja je žela tudi razstava četrte dečke ljudske šole v Gosposvetski ulici. Bila je poučna tako za starše, kakor za pedagoge, ker se je nazorno prikazal ves razvoj risalnega in rokovernega pouka od vstopa v šolo pa do zadnjega razreda. Otvorivte te razstave so se udeležili razni odlični gostje, med njimi magistratni ravnatelj Rodošek, mestni zdravstveni svetnik dr. Wankmüller in drugi. — Tudi na vseh drugih zavodih so bile lepe in uspele razstave.

Sport v predmetjih se organizira. V prostorih gostilne Sluga v Studenih se je sinoči vršil ustanovni občni zbor »Studenškega športnega kluba«, ki se ga je udeležila številna športno navdušena mladina iz Studencev in tudi delegati mariborskih klubov. Zborovanje je vodil predsednik pripravljalnega odbora Juvan. Novi klub je nastal iz prej-

Drobiž iz Ljubljane

Ljubljana, 25. junija.

V bolnišnici so imeli danes nenavadno veliko dela. Sprejeli so več ponesrečencev z dežele, nekaj manjših nezdov pa se je pripetilo na sokolskem telovadišču pod Tivolijem. Tam je več telovadec prišlo slabo in jih je morala s telovadiščem spraviti reševalna postaja.

Na cesti v bližini Višnje gore se je snoči po zvečer pripetila resnejša nesreča, ki jo je povzročil neki voznik, ki je z dirkalnim vozom in dirkalnim konjem privozil v smeri iz Ljubljane. Voznik je podrl na cesti 33 letnega posestnikovega sina Vidica Antona s Police tako nesrečno, da je fant dobil hude notranje poškodbe ter so ga morali z ljubljanskim reševalnim avtomobilom prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Za neznanim voznikom, ki se je potuhnil in po nesreči junaško pobeignil, poizveduje zdaj orožništvo. Pravijo, da je bil voznik ljubljčan, neki znan konjski dirkač.

V Trbovljah se je 19 letni Alojzij Jerman, delavec iz Knezdola, tako nerodno zaletel z biciklom v nek avtomobil, da se je pri tem močno poobil na glavi in po životu. Podobno se je zgodilo delavcu Bergantu Francu iz Dragomlja, ki se je snoči peljal iz klejne tovarne, kjer je zaposlen, domov v Podgorico, pa je v bližini Šmartnega zavozil z biciklom v kup peska ob cesti, pri tem pa je padel tako nesrečno, da se je hudo poškodoval po obrazu in telesu. Oba sta morala iskati pomoč v bolnišnici.

V Olševju pri Senčurju sta se stepila Naglji Alojzij in Matevž Smerkolj. Pri tem je Smerkolj sunil z nožem Naglji v glavo, da se mu je vtila kri in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Pri telovadbi na sokolskem telovadišču sta se močno poškodovala Mervar Jožica, zobotehničarka iz Zagreba, ki je dobila notranje poškodbe ter elektrotehnik Zelenko Slavko iz Most pri Ljubljani, ki je pri telovadbi padel ter si najhujši zlomil desno roko v komolecu.

Nekje za hotelom Bellevue je bila nekemu godbeniku danes dopoldne ukradena iz žepa de-

šnega Studenskega smučarskega kluba ter bo gojil vse vrste sporta. Pri volitvah je bilo izvoljeno naslednje vodstvo: Juvan predsednik, Papež podpredsednik, Verlič I. tajnik, Habit II. tajnik, Fras blagajnik, Huber blagajnik, Stauber, Ogrizek, Gomolj, Grein, Mimi Berlek, Stanko Gomolj odborniki; Šreiber, Novakovič in Kumperstak nadzorniki. Zborovalce je pozdravil v prisrčnih besedah Kebrič v imenu mariborskega SSK Maratona.

Beg od doma. Število letošnjih mladih beguncev neprestano raste. Danes je bil prijavljen policiji nov tak slučaj. Iz stanovanja na Zrinskem trgu št. 9 je sinoči izginil neznanomak 13 letni Franc Mastnjak. Fant je prinesel domov slabo izpričevalo, pa si ga ni upal niti pokazati, ter je pobeignil. Mladi begunec je obleden v sive ponošene kratke hlače, pisano srajco ter brez jopiča in pokrivala.

Otroški živ žav v parku. Malčki so imeli danes dopolne svoj dan v parku. Vršile so se vsakoletne tekme malih sportnikov v teku, skijeru, z obroči, na dvokolesih, trokolesih, v vrečah, z avtomobili itd. Izredna množica se je zbrala ter občudovala male tekmovalce, ki so svojo športno nalogo vzel kaj resno ter se z vsemi silami potrudili, da so čim častneje odrezali. V teku je zmagal Kotljier Ivan, v skijeru Kristijan Cergol, med punčkami pa Tošičeva Desa, med avtomobilisti Marko Lindner, med kolesarji Zvonko Hleblj, v teku v vreči pa Franc Heinz. Posebna atrakcija pa je bil koncert malih harmonikarjev. 20 malih dečkov in mečnjmij celo tri punčke je nastopilo v godbenem pivljionu s harmonikami pod vodstvom učitelja Šušteršiča in igrali so, da je bilo veselo. Zeli so zato zaslužno priznanje.

Obupen korak mladega učiteljskega M. G., ki si je večerjaj na učiteljsku pognal kroglo v prsi, je še danes predmet pogovorov in razmotiranj o današnji mladini. Dejanje je povzročilo na učiteljsku silovito pozornost ter se je bliskovito razneslo po mestu. Ustrelil se je pred vrati sobe, v kateri so gojenke delale maturo, ki se je morala zaradi tega prekiniti. Stanje mladega obupanca pa je polvoljno ter bo preborelo.

Mrtvaški zvon. Na Teznu v Sokolski ulici 12 je umrla danes jutraj gospa Josipina Teršovec, vdova po pokojnem nadučitelju. Dosegla je starost 69 let. Pokopali jo bodo v tork popoldne ob 3 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Naj počiva v miru, žalujočim naše sožalje.

Kolo sreče. Danes popoldne je bila dobrodelna tombola Pomladka Rdečega križa, v kateri so dobili glavne dobitke naslednji: 1. tombolo 4000 dinarjev v gotovini Romi Leopold, delavec, 2. 2000 Din Julijana Köfer, maserka, 3. 1500 Din Stanislav Segula iz Studencev, 4. 1000 Din Henrik Heinz, delavec, 5. 800 Din Margareta Stonšek, učenka, 6. 600 Din Andrej Merti, mizarški pomočnik in 7. 500 Din Tea Mollner iz Pobrežja.

narnica z manjšo vsoto denarja. Polcija je prišla in zaprla zaradi tega F. A., ki je dejanje priznal. V Ljubljani so danes delali ves dan. Delo v strugi morajo pospešiti zlasti zaradi tega, ker je zaradi dolgega deževja našla nevarnost, da se podreta stranska zidova v Ljubljani, ki sta ostala brez prave trdne opore, ko so izkopali in izvzili iz struge vse gruze in ilovice. Deževje pa je tudi sicer vsa dela v strugi kar za par tednov zadržalo; prikrajšani so bili delavci, ki niso zaslužili, podjetje pa je prišlo v nevarnost, da ne bo moglo končati vseh zasnovanih poglavitnih del do jeseni. Zaradi teh važnih okoliščin bodo delo kolikor mogoče pospešili; delati bodo deloma tudi ponoči in ob nedeljah ter praznikih.

Podaljšanje policijske ure. Bauska uprava je dovolila, da smejo biti v dneh od 26. do 29. junija v območju mesta Ljubljane gostilne odprte do 2 ponoči, kavarne pa vso noč — z omejitvijo, da se po 2 ponoči ne smejo več točiti alkoholne pijače. Podaljšanje policijske ure velja tudi za vseletni prostor na veselejšu.

Krščanska šola za stolno župnijo vabi vse svoje člane k sv. maši, ki bo za pokojnega predsednika Rudolfa Strada v tork, dne 27. t. m. ob pol 6 v stolnici, popoldne pa na pogreb, ki se vrši iz bolnišnice, da ga pospremimo na zadnji poti. Zaradi nenadne smrti g. predsednika izlet v četrtke odpade. — Vindšarji, tajniki.

Nov grob. Umrla je v soboto zvečer po dolgi bolezni, ki jo je vdano prenašala gospa Marija Novak, mati g. Janka Novaka, agilnega člana kat. društva rokodelskih pomočnikov in priljubljenega igralca. Pogreb bo danes, v ponedeljek, ob 6 zvečer izpred hiše žalosti, Stepanja vas (Kodeljevo) 58 na pokopališču v Stepanji vasi. Člane kat. društva rokodelskih pomočnikov vabimo, da se pogreba zanesljivo udeležijo.

Klub jugoslovanskih primorskih akademikov ima v ponedeljek 26. t. m. ob 20 članški sešestanek. Na dnevnem redu bo vprašanje izleta po Jugoslaviji. Zato vsi in točno v lokalni, Gledališka 12.

Posojilo in posojilo

O velikem posojilu, ki ga je italijanska vlada najela v notranjosti pod naslovom »elektrifikacije železnic«, treba vedeti, da je pač običajno posojilo. Uspeh podpisa je bil seveda skrbno popreje »organiziran«. Naročeno je bilo po vseh bankah, da mora vsak imetelj tekočega računa podpisati vsaj 100 lir. Tudi državni uslužbenec so dobili »udano prošnjo«, naj podpislje. Kdo bi odrekel, če domovina lepo prosi?

»Tržaški junje« se ne more nič prav izkazati. Vreme je bolj za april ko za junij. Za kopanje je še zdaj sredi junija morje zelo mrzlo in se le pogumnejši spuščajo vanj. Izletniki so tudi v vedni nevarnosti pred nebeškim »žlafadenjem«, ki kropi in zaliva dan na dan.

Tragičen konec slovenskega letalca

Na letališču Campo Formio pri Vidmu se je smrtno ponesrečil slovenski pilot Josip Lapajne iz Grahovega na Tolminkem. Bil je dodeljen k oddelku zračnih akrobatov generala Fougiera. Bil je izvrsten letalec in v zadnjem času je bil predlagan za križ viteza italijanske krone. Pričakoval

Šnecerijsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Jugoslovanski Nemci na Koroškem

Klavern odziv Celovca - „Deutschland über alles!“

Celovec, junija.

V soboto, dne 17. t. m. je dospelo v Celovec nad 100 nemških pevcev iz Maribora, Celja in Ptuja. Tu so priredili ob priložnosti 50 letnice nemške pevske zveze za Koroško koncert. Izletu so se pridružili tudi gostje iz Gonovec pri Celju, iz Marenberga in Slov. Gradca. Na celoškem kolodvoru je sprejelo goste iz »Städteiermarke« zastopstvo celovških nemških pevskih društev z zastavami in godbo. Zastopnik pevske zveze je v svojem nagovoru omenil, da ne more govoriti prosto iz svoje duše, temveč, da je zaradi razmer in žalostnega položaja navezan na skromne besede. Ko so zbrani celovski pevci odpeli moto »Vom Tal bis an die Gletscherwand, tön deutsches Lied im Kärntnerlande«, se je sprevod pomikal med »Heil Hitler!« klasi skozi mesto na dvorišče deželne dvorane, kjer je bil oficijelni sprejem gostov. Kot zastopnik koroške dežele je pozdravil goste iz »Spodnje Štajerske« deželni glavar Kernmajer, jim želel, da bi se kljub slabim časom in zelo neprijetnim razmeram počutili v tej kratki dobi, kar bivajo med svojimi narodnimi brati, prav dobro, da bi sklepali vezi, ki so jih zgodovinski dogodki zadnjih dveh desetletij raztrgali in prosil, da bi kmalu zopet posejeli Koroško. V imenu celovške mestne občine je pozdravil dole goste župan ing. Pichler, jim voščil prijetno bivanje in upal, da je ta obisk prvi dragulj dolge verzičice medsebojnih obiskov. Predsednik nemške pevske zveze za Koroško je pozdravil goste kot brate iste narodnosti in iste krvi in izjavil, da smatra on ta obisk za protibisk Jugoslovanov na Koroškem za obisk, ki so ga pred petimi meseci priredili koroški slovenski pevski zbori v Jugoslaviji. Izrazil je upanje, da bo petje privedlo do zblizanja narodov s svojimi manjšinami v tujih državah kakor tudi do zblizanja narodov.

Za pristen pozdrav in lep sprejem se je v imenu gostov zahvalil mariborski advokat dr. Karl Kieser. Dejal je med drugim: Ko so meseca januarja letošnjega leta prišli slovenski pevski zbori iz Koroške v Jugoslavijo in ko smo povsod videli pristen sprejem, je v naših srcih zrastle želja po obisku svojih rojakov onstran meja. Kakor je bil pristen sprejem slovenskih koroških pevskih zborov ob priliki njihove turnee po Jugoslaviji, tako veliko je bilo naše veselje, ki smo ga doživeli danes v tem mestu. — Mi smo lojalni državljani Jugoslavije in izpolnjujemo svoje dolžnosti proti naši državi. Mi pa smo tudi narodni in zaradi tega smo ostali zvesti svojemu narodu. Zvestoba do države — zvestoba do naroda — to sta dva pojma, ki sta pri nas jugoslovanskih Nemcih že skoraj istovetna. Ostati hočemo zvesti tem dveh pojmom, kajti »Nemec biti se pravi zvest biti«. Zaradi tega ljubimo svoj materini jezik in svojo domačo pesem. To, kar smo sprejeli od naših mater, to hočemo dati našim potomcem. — Govornik se je nato še posebej zahvalil deželnemu glavarju za njegov pristen pozdravni nagovor in celovškemu županu za njegovo posredovanje, da je obisk sploh uspel.

Ljudstvo se je nato z gosti med prepevanjem pesmi »Deutschland, Deutschland über alles« razšlo.

Ob 18.30 so se podali zastopniki jugoslovanskih pevskih društev pod vodstvom predsednika koroške nemške pevske zveze, prof. Rubnerja, na jugoslovanski konzulat. Zastopnika mariborskega pevskega društva sta bila dr. Karl Kieser in Josip Baumeister, za zastopnika ptujskega društva pa Albert Scharner. Celjsko društvo ni bilo zastopano, ker se je avto, s katerim se je pevski zbor vozil, med potjo pokvaril, in do tistega časa ni došel v Celovec. Dr. Kieser se je generalnemu konzulu zahvalil, da je omogočil poset. Z obiskom na konzulatu hočejo Nemci izpričati lojalnost proti Jugoslovanom.

slaviji. Priznati je treba, da posem zblizuje narode in zaradi tega je potrebno, da s pevskimi izleti delamo za zblizanje narodov.

Beseda jugoslovanskega konzula.

G. generalni konzul Mirošević je nagovoril goste tako-le: »Veseli me, da vas morem pozdraviti na kr. konzulatu, katerega ste obiskali, da dokazate svojo vdanost našemu slavnemu vladarju, kralju Aleksandru in kraljevini Jugoslaviji, katere državljani smo. S tem ste dali izraza dolžnosti vsake manjšine, namreč dolžnosti vdanosti do svoje lastne države. Dovolite mi, gospoda moja, da vas opozorim še na posebno dolžnost, za kar mi daje pravico izkušnja, ki sem jo dobil v teku svoje dolgoletne kariere v tej deželi. Vaša dolžnost kot nemške narodne manjšine v Jugoslaviji, prav tako dolžnost koroških Slovencev v Avstriji je, da med našima dvema narodoma ne trpimo več nobenega starega nezaupanja, da ne sejemo nobenih preprirov. Nasprotno, smatrajte za vašo dolžnost, da zidate most prijateljstva med obema našima narodoma, katerih silni stebri in najmočnejši varuhi morate biti vi. Vam je treba, da verujete v svetost te dolžnosti brez ozira na vsakdanje zapreke, ki jih stavi narodnim manjšinam dnevna politika danes in tek jutri v oni državi. Potem bo vaše delovanje rodilo sadove; ti so se desletje kazali v Jugoslaviji v meri, ki se ne sme nikakor počejevati. S tem pa bo ustvarjen zopet nov zgled v prilog drugim narodnim manjšinam. — V tem smislu pozdravljam vaš obisk pri vaših narodnih bratih na Koroškem in upam, da bo ta obisk tudi doprinesel svoje k izboljšanju prijateljskih odnosov med obema državama in obema narodoma.«

Sedil je kratek, zelo priazen razgovor med zastopniki pevskih društev in g. gen. konzulom.

Zvečer so nastopili skupni pevski zbori iz Maribora, Celja, ki je medtem došel in iz Ptuja pod vodstvom svojih pevovodij, prof. Hermana Frischa iz Maribora, dr. Friderika Zangerja iz Celja in dr. d. Bučarja iz Ptuja in proizvajali res mojsrsko predvsem Wagnerjeve, Wolfve in Kellerjeve kompozicije. Celovska publika pa po splošnem mnenju ni znala ceniti velikega darila gostov in je s svojim razmeroma slabim obiskom — ni bilo niti tisoč oseb navzočih! — pokazala brezbriznost.

Po koncertu so se podali gostje v spremstvu celovških pevcev in narodnih delavcev v restavracijo Sandwirt, kjer je koroška pevska zveza priredila njim na čast družabni večer, ki je potekel zelo mirno in zabavno. — Izleti v nedeljo dopoldne so vsled deževnega vremena odpadli. Gostje so se popoldne odpeljali v Beljak, kjer so nastopili v Park-hotelu z istim sporedom.

Krušno moko in
rženo moko
vedno svežo,
kupite zelo ugodno pri
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Oglašujte v
Ponedeljskem SLOVENCU!

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozičkov, prevoznih triciklov, motorjev in šivalnih strojev. Velika izbira — Najnižje cene — Ceniki franco.

Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana Karlovska cesta št. 4 191

Gospodarska konferenca v podobi

Naš fotograf, ki smo ga poslali na svetovno gospodarsko konferenco v Londonu, je tamkaj v bližini presenetil drugo posvetovanje, ki ni sicer politično, a je morda po svoji zunanosti precej podobno gospodarski konferenci v Londonu...

Dom za naše dijake v Pragi

Združenje za zgradbo jugoslovanskega dijaškega doma pri češkoslovaški-jugoslovanski ligi bo odprlo 1. oktobra na Hradčanih v Pragi nov dijaški dom za jugoslovanske in češkoslovaške dijake na češkoslovaških visokih šolah. Dom je delo arhitekta Nikole Dobroviča in nosi ime kralja Aleksandra I. Ureditev zgradbe ustreza vsem zahtevam modernega higijenskega stanovanja. V domu bo nastanjenih 185 akademikov, med temi 20 akademikov: od teh bosta dve tretjini Jugoslovanov in ena tretjina Čehoslovakov. Za mesečno najemnino od 160 do 200 Kč — pri odmerjanju najemnine se bodo ozirali na gospodarski položaj dijaka — bo akademik preskrbljen s stanovanjem, kurjavo, raz-

svetlavo in bo lahko uporabljal vse domače ustanove, kakor čitalnico, knjižnico, dvorano za risanje itd. Dijaki bodo stanovali po eden ali dva v sobi. Dijakinje bodo imele popolnoma ločen vstop, in sicer iz druge ulice. Pozneje bodo proučili tudi vprašanje, ali bi ne kazalo, da bi dijaki prejemali v domu tudi brano za nižjo ceno. Nekotekovane prošnje naj se pošljejo najkasneje do 15. septembra na naslov: Češkoslovaška-jugoslovanska liga, Praha II, Mikulantska ulica 7-III; ta tudi daje pojasnila o stanovanjskih pogojih v domu.

*

Odbor Akademije znanosti v Parizu je sklenil predlagati profesorja Einsteina, ki se ne sme več povrniti v Nemčijo, za člana Akademije znanosti. Hitler ne mara židovskih učenjakov, Francija pa jim rada izkazuje gostoljubje in čast.

Naznanjamo vsem sorodnikom in znanem, da je naš dobri soprog, papa, brat, tati in svak, gospod

Rudolf Strnad

višji davčni upravitelj v p.

po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, danes mirno v Gospodu zaspal. Pogreb dragačega nam pokojnika bo v torek, dne 27. t. m. ob 14.30 iz splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Sveta maša zadušnica bo v soboto dne 1. julija ob 7 zjutraj v stolnici. V Ljubljani, dne 25. junija 1933.

Žalujoči ostali.

KAR JE RES — JE RES!

Najlepše TISKOVINE, naj bodo že za pisarniško porabo ali pa LITOGRAFIRANE ozir. tiskane v BAKROTISKU za reklamne namene, prav tako tudi KLISEJE za naše oglase nam dobavi

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Izvršitev je prvovrstna, material brezhiben, cene so umerjene, dobava točna
Telefon 2992

Ilse Bill:

Peklo - nebo

On in njegova prva žena

(Zvečerilo se je. On je prišel truden iz svojega urada in hoče miru, nič drugega kot miru.)

Ona: Hočeš jesti?

On: Nočem jesti.

Ona: Ti hočeš jesti.

On: Ne, nočem jesti!

Ona: Saj se ti vidi: ti bi rad jedel.

On (zelo glasno): Rečem ti: ne.

Ona (se počasi razburja): Ti si seveda priokoval, da boš našel večerjo kar pripravljeno na mizi, čeprav dobro veš, da je Anka bolna in da sem jaz ves dan...

On (čemerito): Ničesar nisem pričakoval.

Ona: ... na nogah in da sem zvečer tako zdelana, da pač ne morem tako na minuto kakor ti zahtevaš...

On (v obupu): Prosim te, nehaj! Saj ničesar drugega ne želim, kakor le (čemerito) ma-a-lo miru, ma-a-lo počitka.

Ona: ... da prinesem jed na mizo kot si ti z doma navajen, kakor mi venomer očitaš, pri tvoji mami, ki je — mimogrede povedano — imela tri služkinje in...

On (si maši ušesa): Prosim te, Zora, ne zanižaj stare pesmi znova!

Ona (odločno): Hočeš jesti ali nočeš?

On (mehko): Da, hočem jesti (vedno glasneje) hočem — hočem — hočem!

Ona (napihnjeno): Ali nisi mogel tega takoj povedati! (Brezbrizno): Sicer pa nimam ničesar doma. Mislija sem, da boš tako obziral do mene, da boš v gostilni jedel — vsaj nocoj — ko vendar veš, da je Anka bolna in jaz na smrt utrujena. Pa seveda, kdaj pa ti misliš na mene! Kdaj...

(požre ostalo, vzame svoje ročno delo in prične z iglami klopotati).

On (hodi nervozno gor in dol): Zora, ti dobro veš, da me to klopotanje vznemirja, da bom znorel — — prosim te...

Ona (ne sliši ničesar).

On (kriči): Vrzi to kramo proč!

Ona (vrže ročno delo hrupno v predal in prične bobnati po mizi).

On (se usede v oddaljen kot in skuša brati).

Ona (navija gramofon).

Gramofon: »Smeje se, Bajazzo...«

On (skoči pokonci in ustavi gramofon): Tega vraga lahko navijaš ves božji dan, če ti je drago, le zdaj hočem miru. (grozeče): slišiš: miru-u!

Ona (vzame zopet ročno delo in klopota še huje).

On (odloži časopis in spravljaivo): Pojdiva v kino. »Mona Liza« je baje krasna stvar.

Ona: »Mona Liza« je baje za nič. Pač pa je »Ljubavna parada« zelo lepa.

On: Kritika pravi, da sodi »Ljubavna parada« v zakolno šaro.

Ona: Kaj meni do kritike.

On: Tako govore vsi ljudje, ki niso zmožni lastne sodbe.

Ona: Ti bi rad spet bil prav duhovit — si pa le neljubezniv.

On: Tako, zdaj sem pa še neljubezniv!

Ona: Sicer pa sploh ne nameravam iti v kino. Preveč trudna sem. Ko bi ti vedel, kaj vse sem danes...

On (kratko): Vem (vzame zopet časopis). To da zdaj te prosim: daj mi pet minut miru! Rad bi bral.

Ona (hudobno): Seveda! Najboljša žena je tista, o kateri se najmanj sliši.

On: »Govoriz, ne slišiš.«

Ona: Cicero pravi: »slišiš.«

On: Motiš se? Thukidides je rekel...

Ona: Učila sem se, da je Cicero...

On: To je bil Thukidid.

Ona: To je bil Cicero.

On (vdano): No dobro, bil je Cicero.

Ona (se namuzne): Vedno mi ugovarjaš, — (Vstane): No, pojdiva v kino!

On (bere in ne sliši). (Ura bije osem.)

Ona (jezno): Tako, zdaj je k sreči prepozno za predstavo. In tako sem se je že veselila! To pride od tvojega večnega nasprotovanja. Kakor da ne bi bilo vseeno ali je bil Cicero ali Thukidides! Vsek se ni mogel učiti zgodovine! Seveda, ker nisem napravila mature, mi boš še do zadnjega zdihljaja očital, da...

On (skoči kvišku in zgrabi klobuk): Zora! To večno preklinjanje — te večne vojne za nič — za prazen nič ne zdržim več. Večer za večerom, dan za dnem — jaz (drvi ven in od zunaj) bom znorel. (Vrata močno zaloputajo.)

On in njegova druga žena

(Zvečer je prišel iz urada in si želi malo zabave, razvedrila.)

Ona (mu postavi krožnik na mizo): Ali bi rad jedel?

On: Nočem jesti.

Ona (vzame krožnik proč): Niš ne de. Še zjutraj bo dobro. (Vzame ročno delo in se usede k mizi.)

On (nervozno): Kako dolgo pa že delaš ta prt? Še vedno isti. Ne morem ga več videti.

Ona (zgrne stvari in prijazno): Saj lahko kaj drugega delam, če te to moti. (Vzame knjigo v roko.)

On (nervozno hodi gor in dol): Odkar je gramofon pokvarjen, je prava mrtvaška tišina pri nas. Ta tišina človeku razdraži živce.

Ona (prijazneje): Če hočeš, si ga izposodim lahko pri sosedih.

On (rezko): Pa nočem tega (kadi molče).

Ona: Grev v kino? »Vražji lov« je lepa stvar.

On: »Vražji lov« je za nič. Pač pa je »Moja pote« dobra in kritika jo je zelo pohvalila.

Ona: Torej greva k tej predstavi.

On: Vedno prisežeš na vsako kritiko. Kakor da bi bila nezmotljiva! Sicer pa ne nameravam iti v kino.

Ona: Saj lahko ostaneva doma, zares.

On: Dolgočasno je to časopisje! Človek bi zaspal! (Zdeha.)

Ona: Res je! Prav dolgočasno je. (Po majhnem odmoru, mehko): Zdaj je že skoraj dve leti, odkar sva se midva našla. Ali se še spomniš svoje najke prve žene, koliko si trpel radi večnih preprirov? (Še mehkeje): Ubožec, to je moralo biti strašno, ta večni prepri...

On (zamišljeno): ... večni prepri...

Ona: ... peklo.

On (zaspano): ... peklo. (Se zdrzne): Poslušaj, Vanda, kako si predstavljaš ti življenje?

Ona: Ne vem, kako bi...

On (prepričano): Življenje je boj. Življenje brez boja ni življenje.

Ona: Imaš prav: Življenje brez boja ni življenje. To je že Nietzsche rekel.

On: Motiš se! To je Goethe rekel.

Ona: Res je: Goethe, Goethe.

On: Goethe pa ni tega tako rekel, marveč...

Ona (z zanimanjem): Ah, da! Pravilno je: Življenje brez boja ni življenje, marveč...

On (zdeha): Nekaj drugega. (Postaja jezen.) Nekaj... Saj je vseeno, čisto vseeno kaj drugega!

Ona (nežno): Prav imaš. Vseeno je.

On (udari na mizo in kriči): Tebi je zmeraj vse vseeno, tebi je vse prav — s teboj se ne morem pripraviti o ničemer, o prav ničemer, ti...

Ona (strmi vanj in skuša govoriti).

On (rjove): Ne nasprotuj mi! Jaz — (grabi za klobuk) tega ne zdržim več, ta večni mir, ta molk. Večer za večerom, dan za dnem (drvi ven) — ne zdržim več! Tak angelček me ubija! (Vrata zaloputnejo.)